International Journal of Kannada Research
www.kannadajournal.com

ISSN: 2454–5813
IJKR 2018; 4(2): 14-17
© 2018 IJKR
www.kannadajournal.com
Received: 05-02-2018
Accepted: 06-03-2018

Dr. Buddappa Singe
Associate Professor in Kannada
Govt Degree College Yadgir,
Karnataka, India

Correspondence
Dr. Buddappa Singe
Associate Professor in Kannada
Govt Degree College Yadgir,
Karnataka, India

ಕಲಾ ಪರಂಪರೆ:

Dr. Buddappa Singe

ಕಲಾ ಪರಂಪರೆ ಜನತೆಯ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಸಮಸ್ತಪದವಾಗಿದೆ, ಇದು ಶ್ರೀ ಸಾಮಾನ್ಯರ ತವನಿಧಿಯೂ ಆಹುದು ಜನಪದ ಕಲಾ ಪರಂಪರೆಯೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡಿದೆ. ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ, ಚಿತ, ಶಿಲ್ಪ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಈ ಜನಪದ ಕಲೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಗಗಳಾಗಿವೆ.

ಕನ್ನಡದ ನೆಲ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ನಾನು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನೆಲೆವೀಡು ದ್ರಾವಿಡ ಜನಾಂಗದ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಈ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಈ ಕಲೆಗಳು ಇದ್ದವು ಎನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಅಭಿಜಾತ ಕಲೆಗಳೇ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ಈ ಅಭಿಜಾತ ಕಲೆಗಳು ನುರಿತ ಗುರುವಿನ ಶಿಷ್ಯತ್ವ ಪಡೆದಾಗ ದೊರೆಯುವಂತಹವು. ಆನಪದ ಕಲೆಗಳು ಸರ್ವರ ಸ್ವತ್ತಾಗಿ ಪುಕ್ಕಟೆ ದೊರೆಯತ್ತವೆ ನೋಡುವುದರಿಂದ ಕೇಳುವುದರಿಂದ ಈ ಕಲೆಗಳು ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಜನಪರ ಕಲಾ ಪರಂಪರೆ ಇಂದು ನಿನ್ನೆಯದಲ್ಲ ತಲೆ ತಲಾಂತರಗಳಿಂದ ರೈತಾಪಿ ಮಕ್ಕಳ, ದುಡಿಯುವ ಜನಾಂಗಗಳ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದವು. ಅನೇಕ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಿನ್ನತೆಯಿದೆ. ಹೀಗಿದ್ದೂ ವೈವಿದ್ಯ ಮುಖವಾಗಿದೆ ಜಾತ್ರೆ–ಉತ್ಸವ, ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಆಚಾರ–ವಿಚಾರ, ಸಂಸ್ಕಾರ ಅನುಭವಗಳೇ ಇವರಿಗೆ ಅರಿವು ತಂದು ಕೊಡುವ ಗುರು; ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಇವುಗಳನ್ನು ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಕಲಿಯಲೂಬಹುದು ಜನಪದ ಹಾಡು ಕುಣಿತಗಳ ಜಲಮೂಲ ನಮ್ಮ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥ ಗ್ರಾಮೀಣರ ಅಂತರಂಗ ಅವು ಬೆಳೆದುದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅನ್ನ ಬೆಳೆದುಕೊಡುವ ರೈತನ ಅಂಗಣದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜನಪದ ನಂಬಿಕೆಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಪರಿಸರವೇ ಪಟ್ಟ ಅನುಭವವೇ ಗುರು”[1]

ಜನಪದ ಕಲೆಗಳಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾದ ಹಕ್ಕು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಗಾಯಕರು ಮೊದಲು ರಚಿಸಿ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಅನೇಕರು ಮೂಲ ಗಾಯಕನಿಂದ ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನ್ನು ತಮ್ಮದನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕಾಲಾಂತದಲ್ಲಿ ವೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಷ್ಟಿ ತಲೆ ದೋರಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಜನತೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಸರ್ವ ಜನರಿಗೂ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಗತ ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಈ ಕೆಲೆಗಳನ್ನು ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಆನಂದಿಸಬಹುದು, ನನ್ನದು ಎನ್ನುವ ಹಕ್ಕು ಇರುವುದಿಲ್ಲ ವೃತ್ತಿ ಗಾಯಕರು ಹಾಡುವ ಹಾಡು ಒಂದೇ ಆದರೂ ಹಾಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಬಗೆ ಒಂದು ಕಾವ್ಯ ಒಂದು ಕಡೆ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಡಿದ ದಾಟಿ ರಾಗದ ರೀತಿ ತಾಳದಪೆಟ್ಟು, ಧ್ವನಿಯ ಮಾಟ ಒಂದೊಂದು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮುಮ್ಮೇಳ ಹಿಮ್ಮೆಳಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಅದೇ ಹಾಡು ಹಾಡುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ರಾಗಾಲಾಪದ ಏರಿಳಿತಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಅದೇ ಹಾಡು ಭಿನ್ನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಸಲ ಧಾರ್ಮಿಕ–ಲೌಕಿಕ ಕಾಲಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು ಅವು ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಹೀಗೆ ಎಂದು ಗೆರೆ ಎಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಹಾಡುಗಾರರ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯಗಳ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹಿಗ್ಗು–ಕುಗ್ಗು ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ದಾಟಿಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡವುದಾಗಿದೆ. ಹೀಗಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ‘ಬುಲಾಯಿ ಹಾಡುಗಳು’ ಗುಲಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ “ಚಪ್ಪಳಿಗೆ” ಹಾಡುಗಳೆಂದು ಕರೆಯಿಸುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಈ ಕಲೆಗಳ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಆನಂದ, ಮನಸ್ಸಿನ ನೆಮ್ಮದಿ ಹೃದಯ ಸಂಸ್ಕಾರ ಪಡೆದಿರುತ್ತೇವೆ. ಕಲೆ ಕಲೆಗಾಗಿ ಎನ್ನುವ ಮಾತು ಜನಪದ ಕಲೆ ಸಮರ್ಥಿಸಿದರೂ ಅನೇಕ ಕಲೆಗಳು ಕಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿ

ಕಲೆಗಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿವೆ. ಆದರೂ ಇವು ಉದರ ಪೋಷಣೆಗಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದವುಗಳಲ್ಲ ನಂಬಿಕೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಆಚಾರಣೆ, ದೈವಿ ಆರಾಧನೆಯ ಭಯ–ಭಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ದೈವಿ ಆರಾಧನೆಯ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದುಬಂದ ಈ ಕಲೆಗಳು ಕಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಉಪಜೀವನದ ಊರುಗೋಲಾಯಿತ್ತು.

ವೃತ್ತಿ ಕಲಾ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಮಾನಸಿಕ ಪಠ್ಯವಾಗಿ ಉಸಿರಾಡುವಂತಾಯಿತ್ತು "ಜಗತ್ತಿನ ವೃತಿ ಗಾಯಕರ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೆಲ್ಲವು ಕಂಠಸ್ಥ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಅವರ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಆಗು ಹೋಗುಗಳೆಲ್ಲವು ಬರೆದಿರುವ ಸಂಗತಿ ಕಳೆದ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಈ ವೃತಿ ಗಾಯಕರನ್ನು ಕಥೋಪ ಜೀವಿಗಳೆಂದು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಗುರುತಿಸುವರು". ಇವರು ಹಾಡುವ ಕುಣಿಯುವ ವಾದ್ಯ ವೈಖರಿಗಳು ಕಲಾ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಗೆ ಮಾದರಿಯಾದವು. ತಮ್ಮ ಆರಾಧ್ಯದೇವರುಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಭೂತ, ಪ್ರೇತಗಳ ಆರಾಧನೆಯ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಸುಖ–ದುಖಃಗಳ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಮರಂಜನೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿದೆ. ಮರಗಾಲ ಕುಣಿತ, ಲಂಬಾಣಿ ಕುಣಿತ, ಒತ್ತೆ ಕೋಲ ಕುಣಿತ, ಕೀಲು ಕುದುರೆ ಕುಣಿತ, ಸುಗ್ಗಿ ಕುಣಿತ, ಹೋಳಿ ಕುಣಿತ, ಸಿದ್ಧವೇಶ ಕುಣಿತ ಮುಂತಾದವು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬಹುದು. ಅದರಂತೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಲಾ ಮೇಳಗಳು ತಮ್ಮದೇಯಾದ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ. ಚೌಡಮ್ಮನ ಕುಣಿತ, ಪುರವಂತನ ಕುಣಿತ, ಯಲ್ಲಮ್ಮ ಕುಣಿತ, ದೇವರ ಗುಡ್ಡ ಕುಣಿತ, ಒಣಕೆ ಕುಣಿತ, ವೀರಗಾಸೆ ಕುಣಿತ, ಕರಗ ಕುಣಿತ, ಅಲಾವಿ ಕುಣಿತ, ನಂದಿಕೋಲ ಕುಣಿತ, ಕಂಬಿ ಕುಣಿತ, ಕರಗೋಲ ಕುಣಿತ, ಕೋಲಾಟ ಕುಣಿತ, ಡೊಳ್ಳು ಕುಣಿತ ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಮೂಲವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಜನಪದ ಲೋಕವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರೆ ಇನ್ನು ಅನೇಕ ಕಲೆಗಳು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಹಾಡುವ ಪರಂಪರೆಗಳಿಗೆ ಬಂದಾಗ ದೃಶ್ಯ, ಶ್ರವ್ಯ ಎರಡು ಕಲೆಗಾರಿಕೆ ಇಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಲಾ ಪರಂಪರೆಗಳಿಗೆ ಗಂಟು ಬಿದ್ದಾಗ ಇಲ್ಲಿಯ ಹಾಡುವ ವೃತ್ತಿ ಗಾಯಕ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ತೆಲುಗು, ಮರಾಠಿ, ಉರ್ದು ಮತ್ತು ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಗಳ ಅರಿವು ಉಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಣೆಯುತ್ತಾರೆ.ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಭಕ್ತಿ ಪಂಥಗಳಾದ ವಚನ ಚಳುವಳಿ ಹಾಗೂ ದಾಸ ಪಂಥದ ಚಳುವಳಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರಿಂದ ಪುಷ್ಟಿಗೊಂಡ ಜನಪದ ಕಲಾವಿದರು ಸೂಫಿಸಂತರ ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಜನಪದ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಧಾರ್ಮಿಕ–ಲೌಕಿಕದ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ದೈವಾರಾಧನೆ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಲೌಕಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಗಾಯಕರು ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಲಾವಣಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭ್ರಷ್ಟತೆ ಕೆಡಕುತನವನ್ನು ಬಯಲಿಗೆ ತಂದರು. ಕನ್ನಡದ ಲಾವಣಿಗಳಂತೆ ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ 'ಬುರ್ರಕಥಾ' ಬಲಿಜಿಗರ ಕಥನ ಗೀತೆಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬುರ್ರಕಥಾ ಗಾಯಕರು ಧಾರ್ಮಿಕ–ಲೌಕಿಕ ಎರಡು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. "ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಲಾವಣಿ ಹಾಗೂ ಪೋವಾಡ" ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಜನ ಮೆಚ್ಚಿಗೆ ಕಡೆದುಕೊಂಡ ಈ ಅಪರೂಪದ ಕಲೆ ವೃತ್ತಿಗೆ ತಿರುಗಿತು ತಮ್ಮ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಲೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಇಡೀ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಕಾವ್ಯ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಡು ಹೇಳುವದು ಇವರ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿತು.

ಈ ಗಾಯಕರನ್ನು ಧಾರ್ಮಿಕ ವೃತ್ತಿ ಗಾಯಕರು ಲೌಕಿಕ ವೃತ್ತಿ ಗಾಯಕರು, ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಗಾಯಕರು, ಹವ್ಯಾಸಿಗಾಯಕರು ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಬಹುದು. ಧಾರ್ಮಿಕ ವೃತ್ತಿ ಗಾಯಕರೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು" ತಮ್ಮ ಆಧಿ ದೈವದ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಿ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ, ಶ್ರದ್ಧೆ, ಭಕ್ತಿ ನಿಷ್ಠೆಗಳನ್ನು ತ್ಯಾಗ, ಶೀಲಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡುಬರುವುದು ಇವರ ಉದ್ದೇಶ ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಶ್ರೀಮಠವೊಂದರಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ವಂಶ ಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವದಲ್ಲದೆ, ತಮ್ಮ ಆರಾಧ್ಯ ದೈವದ ಒಕ್ಕಲಿರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ನಡೆಸುವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳ ನೇತೃತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿ ನಡಸಿಕೊಡುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯೂ ಇವರದು ಇವರನ್ನು ಜನರು ಗೌರವ ಅದರ ಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮ ಉಪಜೀವನಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮ ಪ್ರದೇಶ ಮಠಗಳನ್ನು ಒಕ್ಕಲಾಗಿ ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ವೇಷ ಭೂಷಣಗಳು ಆಯಾ ದೇವತೆಗಳ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಗೊರವ ಗೊಂದಲಿಗ, ಚೌಡಕಿ, ದೇವರ ಗುಡ್ಡರು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಬಹುದು. ಇವರು ದೇವರ ಹಾಗೆ ವಾದ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷ, ನಂಬಿಕೆ, ಭಯ, ಭಕ್ತಿ, ಗೌರವ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ವಾದ್ಯಗಳು ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪಾಡುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸಬಲ್ಲ ಆರಾಧನಾ ದೇವತೆ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೆ ಹಾಡಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಈ ವಾದ್ಯಗಳಿಗೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದುಂಟು ವೃತ್ತಿ ಗಾಯಕರಾಗಲಿ, ಹವ್ಯಾಸಿಗಾಯಕರಾಗಲಿ ವಾದ್ಯಗಳಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯೇ ನಿಂತುಬಿಡುತ್ತದೆ. ಆನಪದ ಗಾಯಕರಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಇದೆ. ಚರ್ಮವಾದ್ಯಗಳು ಲೋಹವಾದ್ಯಗಳು ತಂತಿ ವಾದ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸೂರು ವಾದ್ಯಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿವಿಧ ವಾದ್ಯಗಳಿಗೆ ಗಾಯಕರಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಇದೆ. ಆಯಾ ವೃತ್ತಿ ಗಾಯಕರ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಅವರವರ ಹಾಡಿನ ರಾಗ, ತಾಳ, ದಾಟಿ ಧೋರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಳಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಆಯಾ ವೃತ್ತಿ ಗಾಯಕರು ಅವರವರ ಆರಾಧ್ಯ ದೇವರ ಲಾಂಛನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಗೊರವರು

ಗೊರವರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಹುತೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ವೃತ್ತಿ ಗಾಯಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಈ ಗಾಯಕರು ಮೈಲಾರಲಿಂಗನ ಭಕ್ತರು ನಾಡಿನ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮೈಲಾರಪ್ಪನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಭಕ್ತಿ ಭಾವಗಳಿಂದ ನಡೆದುಕೊದುಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತಿತ್ತಲಾಗಿ ಈ ಗೊರವರ ಮೇಳ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ–ಹಗಲು ನಡೆಯುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಇಂದು ಅಪರೂಪವಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯ ಗೊರವ ಡಮರುಗ ಹಿಡಿದು ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಉಳಿದವರು ಮುಖ್ಯ ಹಾಡುಗಾರನಂತೆ ನುಡಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಗೊರವರ ವೇಷ, ಭೂಷಣದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷತೆ ಇದೆ. ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಭಂಡಾರ ಚೀಲ ಡಮರುಗ, ಪಾನಪಾತ್ರೆ, ಬಿಳಿರುಮಾಲು, ಕಾಲಿಗೆ ಗೆಜ್ಜೆ ರಟ್ಟೆಗೆ ಬಳೆ, ಕೊರಳ ಕವಡೆ ಪಟ್ಟಿ, ಎಲೆ ಸಂಚಿ, ಕೊಳಲು ತ್ರಿಶೂಲ, ಡಮರುಗ, ಭಿಕ್ಷಾಪಾತ್ರೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಧರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ವಿಭೂತಿ ಕಂಬಳಿಯ ನಿಲುವಂಗಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿಳುಪು, ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ ಕುರುಬರು, ಹಿಂದೂಳಿದ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಜನರು ಗೊರವ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೈಲಾರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಬುರಗಿಯ ಯಾದಗಿರಿ ತಾಲೂಕಿನ ಮೈಲಾಪೂರ ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆನೆಗುಂದಿ, ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೈಲಾಪೂರಗಳಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಅತಿ ಮಹತ್ವವಾದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಇಲ್ಲಿಯಯವರು

ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಈ ಸಾಲುಗಳು ಅವರ ಪ್ರಭಾವದ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದೆ.

ಏಳು ಕೋಟಿಗೆ ಏಳು ಕೋಟಿಗೆ
ಮೈಲಾರಲಿಂಗ ಏಳಿ ಕೋಟಿಗೆ
ಏಳು ಕೋಟಿಗೆ ಏಳು ಕೋಟಿಗೆ
ಯಾದಗಿರಿಯ ಸವಿಗುಡ್ಡವ ಸೇರಿ
ಮುನ್ನ ಕಾರ್ಯ ಪಾಲಿಸಯ್ಯ ನಿನಗ
ಏಳು ಕೋಟಿಗೆ ಏಳು ಕೋಟಿಗೆ.

ಈ ಪಲ್ಲವಿಯ ಹಾಡು ಹೇಳುತ್ತಾ ಊರುರು ಅಲೇದುನಗರದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯ ಪರಾಕಾಷ್ಟೆಯನ್ನು ಮೆರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಗೊಂದಲಿಗರು

ಇವರು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತಾರೆ. "ಗೊಂದಲ ಎಂಬುದು ದೇವಾರಾಧನೆಯ ಒಂದು ವಿಧಿ–ವಿಧಾನ. ಈ ವಿಧಿ–ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆಸುವವರು ಗೊಂದಲಿಗರೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಗೊಂದಲಿಗರು ದೇವಿ ಆರಾಧಕರು ದೇವಿ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಇವರು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ "ಗೊಂದಲ ಹಾಕುವರು" ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಗೊಂದಲಿಗ ಅನ್ನುವದು ಒಂದು ಜನಾಂಗ ಜಾತಿಯಾಗಿ ಗೊಂದಲ ಅನ್ನುವದು ಅವರ ಕುಲಕಸುಬಾಗಿದೆ. ಗೊಂದಲಹಾಕುವಾಗ ತಮ್ಮ ಆರಾಧ್ಯ ದೈವವಾದ ತುಳಜಾಪುರದ ಅಂಬಾಭವಾನಿಯ, ದುರ್ಗೆಯ ರೇಣುಕೆಯ ಇತರ ಸ್ತ್ರೀದೇವತೆಗಳ ಹೆಸರಿನಿಂದ ತಮ್ಮ ಆಚರಣೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಥೆ, ಪುರಾಣ, ಗಾಥೆ, ಒಗಟು, ಹಾಡು ಮುಂತಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಇವರು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ ಇವರ ನಾಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಅಪಾರ ಸಾಹಿತ್ಯವಿದೆ.

ಗೊಂದಲ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರಾಜ ಮಹಾರಾಜರ ಕಿನ್ನರ ರಾಕ್ಷಸರ, ಬಾಳವತಿ, ಗುಣ ಸಾಗರಿ, ಸತಿ ಸಾವಿತ್ರಿ, ದೇವಿ ಚರಿತ್ರೆ, ಮಹಾಪುರುಷರ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕಾವ್ಯ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ ಹಾಡಿ ರಂಜಿಸುವರು. ಈ ಭಾಗದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗೊಂದಲ ಗಾಯಕರಾದ ಗುಲಬರ್ಗಾದ ಬ್ರಹ್ಮಪೂರದಲ್ಲಿಯ ಶ್ರೀ ತುಳಸಿರಾಮ, ಶಿವರಾಮ ಸಹೋದರರು ಅಫಜಲಪೂರ ತಾಲೂಕಿನ ಬಂಕಲಗಿಯ ಶ್ರೀ ತುಕಾರಾಮ ಗೊಂದಳಿ ಇನ್ನು ಅನೇಕರನ್ನು ಹೆಸರಿಸಬಹುದು. ಇವರ ತಾಯಿಭಾಷೆ ಮರಾಠಿ ಆದರೂ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವೆ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಚೌಡಕಿಯವರು

ಇವರು ಮೂಲತಃ ಎಲ್ಲಮ್ಮನ ಭಕ್ತರು ಧಾರ್ಮಿಕ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡವರು ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುವಾಗ ಬಳಸುವ ವಾದ್ಯದಿಂದಲೇ ಇವರಿಗೆ ಚೌಡಕಿಯವರು ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ಈ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡು–ಹೆಣ್ಣು ಎರಡು ಮಿಶ್ರಿತವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಎಲ್ಲಮ್ಮ ಅಥವಾ ಹಿರಿಗುಡ್ಡದ ಎಲ್ಲಮ್ಮನದು ಇನ್ನೊಂದು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ತುಳಜಾಪೂರ ತುಳಜಾಭವಾನಿಯದು. ಎಲ್ಲಮ್ಮನ ಸಂಪ್ರದಾಯದವರು ದೇವಿಯ ಮುಖಾ ಇರುವ ಕೊಡ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹಾಡಿ ಕುಣಿಯುವ ಗಂಡು ಜೋಗತಿಯರು ಇವರು "ಅಕ್ಕಲಿಗೇ ಜೋಗ" ಎನ್ನುವರು ತುಳಜಾಭವಾನಿಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದವರು ಗಿಮುಟಾದ ನಿಲುವಂಗಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅರಿವೆ 'ಕಕ್ಕಡ' ಹಿಡಿದು "ಅಂಬಾಬಾಯಿ ಭೂತೇರು" ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎರಡು ಪಂಗಡಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಭಂಡಾರ ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕವಡೆಸರ, ತಲೆಗೆ ಜೆಡೆ, ಕಾಲಿಗೆ ಗೆಜ್ಜೆ ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಕವಡಿಪಟ್ಟಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚೌಡಕಿ ಹಿಡಿಯುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ.

ಇವರು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಮ್ಮ, ಜಮದಗ್ನಿ ಪರಶುರಾಮ ಮುಂತಾದವರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಡಿನ ಪಲ್ಲವಿಯೊಂದಿಗೆ "ರಾಮ ರಾಮಾ" ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕದ ತುಂಬ ಈ ಗಾಯಕರು ಸಿಗುತ್ತಾರೆ. ಅಂಬಾಭವಾನಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ 'ಭೂತೇರು' ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಪರಂಪರೆಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಾಯಕರು ದೇವರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟ ಬಸವಿಯರು ಇವರನ್ನು ದೇವದಾಸಿಯರು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಐದಾರು ಜನರ ಒಂದು ತಂಡವಿರುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ದೇವಿಯ 'ದುರುಡಿ'ಯ ಬುಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಜಗಲಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಜಾತ್ರೆ, ಉತ್ಸವ, ಊರೂರು ತಲೆದಾಡುತ್ತಾರೆ ಸರ್ಕಾರದ ಸಮಾಜದ ಕಟ್ಟಳೆಗಳಿಂದ ಇವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಲೌಕಿಕ ಗಾಯಕರು

ಇವರು ಲೌಕಿಕ ಗಾಯಕರು ಧಾರ್ಮಿಕ ಗಾಯಕರಿಗಿಂದ ಭಿನ್ನವಾದವರು ಇವರ ವೇಷ ಭೂಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಪರಂಪರೆಯ ಹಾಡುಗಾರರು "ಯಾವ ದೇವರ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೂ ಸೇರದೇ ಇವರು ಯಾವ ದೈವದ ಕಥೆಯನ್ನಾದರೂ ಹಾಡಬಹುದು. ಇತರ ಪೌರಾಣಿಕ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹಾಡಬಹುದು. ಭಿಕ್ಷಾಟನೆಯೇ ಇವರ 'ವೃತ್ತಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುವದಕ್ಕಿಂತ ಹಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಕಂಡುಕೊಂಡವರು ಜನರ ಮನಸ್ಸು ಸುಲಭವಾಗಿ ಆಕರ್ಷಿಸಬಲ್ಲ ಕಥೆಗಳನ್ನೂ ಜನಪದ ಮೂಲದಿಂದಲೇ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮೇಳದ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಸಂಭಾವನೆಯನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಲೌಕಿಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಜನನ–ಮರಣ ದುಡಿಮೆ–ವಿರಾಮ, ದೇವರಿಗಾಗಿ, ದೈವಿ–ಪುರುಷರಿಗಾಗಿ, ಅನ್ಯರಿಗಾಗಿ, ತನಗಾಗಿ ಹಾಡಿ ಆಕರ್ಷಣೆ ಮೂಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. "ಕೆಲಸದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮೋಲ್ಲಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾವ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಲೌಕಿಕ ಕಾವ್ಯಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಬೀಸುವ, ಕಟ್ಟುವ, ಕಳೆ ತೆಗೆಯುವ ಕೋಲಾಟ, ಹೋಳಿ, ಗೀಗಿ, ಭಜನೆ, ಹಂತಿ, ಕೆಲವು ಡೊಳ್ಳಿನ ಹಾಡುಗಳು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಡೊಳ್ಳಿನ ಹಾಡುಗಾರರು

"ಶಿವನೆ ನಮ್ಮ ಯಾದ್ಯಾವರು ಬಂದಾನ ಬನ್ನೀರೆ; ಗುರುವೆ ನಮ್ಮಯಾದ್ಯಾವರು ಬಂದಾಗ ಬನ್ನೀರೆ" ಎಂಬ ಪಲ್ಲವಿಯೊಂದಿಗೆ ಹಾಡು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಂಧಿಯ ಮುಕ್ತಾಯದಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಸಂದಿಗೆ ಪುನಃ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮುಂದುವರಿಸುವರು ಪ್ರತಿ ಸಂಧಿಯ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ವೈವಿದ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನೀತಿಯ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟ ದೇವತೆಯ ಗುರುವಿನ ಮಹಿಮೆಯ ಹಾಡೊಂದನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಪರಂಪರೆಯ ಗಾಯಕರು ಸಾಮಾನ್ಯ ವೇಷ ಭೂಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಣೆಗೆ ಭಂಡಾರ ಸಾದಾ ಉಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಮನರಂಜನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಬೀರಪ್ಪದೇವರ, ಮಾಳಿಂಗರಾಯ, ಮಾಯವ್ವ, ಅಮೋಗಿಸಿದ್ಧ, ರೇವಣಸಿದ್ಧ ಭರಮದೇವರು ಮುಂತಾದವರ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು "ಮಾರಗ" ಮತ್ತು "ಸಂಧಿ" ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮನರಂಜನೆ ಕುತುಹಲಕ್ಕಾಗಿ ಅನೇಕ ಒಗಟುಗಳು ಹಾಡಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

"ಏ ಹಂದರದಾಗ ಹಾಲಗಂಬ್ಯಾಕೋ ಗುಡಿಯ ಮುಂದ
ಮಾಲ ಗಂಬ್ಯಾಕೋ!
ಬಲ್ಲವ ಇದರರ್ಥ ನೀ ಒಡದ ಹೇಳಬೇಕೋ"

ಎಂದು ವಾದಿ ಪ್ರತಿವಾದಿಗೆ ಸವಾಲು ಹಾಕಿದರೆ ಪ್ರತಿವಾದಿಯೂ ಕೂಡಾ ಸವಾಲು ಹಾಕುತ್ತಾನೆ.

ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಕಲಾತ್ಮಕ ಒಗಟುಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾಡುಗಳ ಮೂಲಕ ಜನಮನ ಗೆಲ್ಲುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಭಾಗದ ಪ್ರಮುಖ ಕಲಾ ಮೇಳಗಳಾದ ಲಿಂಗಸೂರು ತಾ॥ ಕರಡಕಲ್ ಕ್ರಾಂತಿ ಯುವಕ ಮಂಡಳ, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದಿದೆ, ಕುಷ್ಟಗಿಯ ಬೆಂಚಿಕಟ್ಟಿ ಶಿವಪ್ಪ ಗುಲಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಹಾಪೂರ ತಾಲೂಕಿನ ಸೈದಾಪೂರ ಗ್ರಾಮದ ಸಿದ್ದಪ್ಪ ಮೇಟಿ, ಅಫಜಲಪೂರ ತಾಲೂಕಿನ ಭೀಮಶ್ಯಾ ಚಂದ್ರಮಪ್ಪ ದಿಗಸಂಗಾ, ಗೌರಬ್ರಿ, ಗ್ರಾಮದ ಚಂದ್ರಯ್ಯ ಗುತ್ತೇದಾರ, ಉಡಚಾಣ, ನಂದರಗಿ ಮುಂತಾದವರು ಇಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಸಬಹುದು.

ಬುರ್ರ ಕಥಾ ಗಾಯಕರು

ಇವರು ಆಂದ್ರದ ಗಡಿಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಗುಲಬರ್ಗಾ, ಬೀದರ, ರಾಯಚೂರು, ಕೋಲಾರ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ 'ಗೀಗಿ' ದಕ್ಷಿಣದ ಕರಪಾಲ ಪರಂಪರೆಯಂತೆ ಆಂಧ್ರದ 'ಬುರ್ರಕಥಾ' ಪರಂಪರೆ ಬಂದಿದೆ. ತೆಲುಗಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕಲೆಗಾರರು ವಾಸವಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಇವರನ್ನೂ "ಸಂಚಾರಿ ಗಾಯಕ ಭಿಕ್ಷುವುಲು" ಎಂದು ಕರೆಯುವ ವಾಡಿಕೆ ಇದೆ. ಬೀದರಿನ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳು ಗುಲಬರ್ಗಾದ ಚಿಂಚೋಳಿ, ಸೇಡಂ, ಯಾದಗಿರಿ, ಗುರುಮಠಕಲ್ ಯಕಮಯಿ, ರಾಯಚೂರಿನ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 'ಗೀಗಿ' ಪರಂಪರೆ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಈ ಗಾಯಕರು ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ.

'ಬುರ್ರಕಥಾ' ಪರಂಪರೆಯ ಕಲೆಗಾರರು ಕೆಳವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು ಜನರನ್ನು ತಮ್ಮ ಹಾಡಿನಿಂದ ರಂಜಿಸಿ ಹಣ, ದವಸ, ಧಾನ್ಯಗಳು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರನ್ನು ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ "ತಂದಾ ನಾನಿ ಕಥೆ, ಜಂಗಮ ಕಥೆ, ಶಾರದಾ ಕಾಂಡ್ರು ಕಥೆ, ಗುಮ್ಮಟ ಕಥೆ" ಎಂದು ಅನೇಕ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಧರ್ಮ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮನೋಭಾವದ ಅಂಶಗಳು ಜನರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಬುರ್ರ (ಗುಮ್ಮತಿ) ತಂಬೂರಿ, ಚಿಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. "ಬಾಲನಾಗಮ್ಮ" 'ಚರವಂದ ರಾಜ' ಕುಮಾರರಾಮ' ಚಿನ್ನಮ್ಮ' ಕಾಟಮರಾಜು' ಮುಂತಾದ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಡುತತಾ ಜನರಲ್ಲಿ ನೀತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕಲಾಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಲೆಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಬಿಡಲಾಗಿದೆ. ಗೀಗಿ, ಲಾವಣಿ, ಹೋಳಿ, ಭಜನೆ ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವಾರು ಪ್ರಕಾರಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಯಾದ ಕಲೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಜನರಲ್ಲಿ ಛಾಪು ಮೂಡಿಸಿದೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದ ಸೀಮಿತತೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಬ್ರಹತ್ತಾದ ವಿಷಯ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನರ ನರನಾಡಿಯಾದ ಈ ಕಲಾವಿದರು ತಮ್ಮ ದುಃಖ ನೋವು–ನಲಿವು ಹಿಗ್ಗು–ಕುಗ್ಗು ಸೊಗಸು ಚಲುವಿಕೆಯನ್ನು ತುಂಬಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಹಾಡಿದವರಿಗೆ ಮಹಾನಂದ ಕೇಳಿದವರಿಗೆ ರಸಾನಂದ ಇಂದು ಕಲೆಗಾರರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ.

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು ಸಂಗೊರು ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ಕ.ಸಾ.ಪ. 1677 ಪ್ರ.ಪು. ಫಿಖಖ
2. ಖಣಚಿಟಿಜಚಿಡಿಜ ಆಥಿಞುಠಟಿಚಿಡಿಥಿ ಠಜಿ ಈಠಟ ಟಠಥಿಜ ಒಥಿ ಞುಜಠಟಠರಥಿ ಚಿಟಿಜ ಟಜಂಜಟಿಜ ೧–1021
3. ಆನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ದರ್ಶನ ಭಾಗ–1 ಲಾವಣಿ ಪು. 223 ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಧಾರವಾಡ 1974.
4. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಜಿ.ಶಂ.ಪ.ಪು. 75, 1979.
5. ಹಾಡು ಹೇಳಿದವರು : ಮಲ್ಲಪ್ಪ ವಗ್ಗಿ, ಸ್ಥಳ ಮೈಲಾಪೂರ ತಾ॥ ಯಾದಗಿರಿ
6. ಕಾಲ–1, ಸಂಪಾದಕರು–ಜ್ಯೋತಿ ಹೊಸುರು, ಪು.80
7. ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಪದ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಜಿ.ಶಂ.ಪ.ಪು.255, 1979 ಮೈಸೂರು
8. ಒಗಟು ಹೇಳಿದವರು ದಿ. ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪ ಪೂಜಾರಿ ಸಾ॥ ಗೌರ (ಬಿ) ತಾ॥ ಅಫಜಲಪೂರ
9. ಬುರ್ರಕಥಲು, ಆಂದ್ರಪ್ರದೇಶ, ಸಂಗೀತ ನಾಟಕ ಅಕಾಡೆಮಿ ಹೈದ್ರಾಬಾದ 1975 ನದಿರಾ